

KOMMUN-
FÖRBUNDET

KOMMUN- FÖRBUNDETS ÅRSBERÄTTELSE 2020

Undantagsåret lyfte fram kommunernas
och Kommunförbundets betydelse

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

Finlands Kommunförbund är kommunsektorns intressebevakare och utvecklingspartner och erbjuder sakkunnig- och informationstjänster. Alla 309 kommuner och städer är medlemmar i Kommunförbundet. Också landskapsförbunden, sjukvårdsdistrikten, de övriga samkommunerna samt kommunalt anknutna aktiebolag omfattas av verksamheten. Vid Kommunförbundet arbetar 200 ledande toppexperter inom följande områden: juridik, kommunal ekonomi, social- och hälsovårdssektorn, kommunernas livskraft, demokrati och ledarskap, områdesanvändning, miljö- och kommunal teknik, informationssamhället, undervisning och kultur osv.

Vår primära uppgift är att arbeta för att kommunerna ska lyckas med sina uppgifter.

Vi sköter vår primära uppgift genom:

Intressebevakning

Utgångspunkten för vår intressebevakning är att säkerställa att kommunerna har tillräckliga verksamhetsförutsättningar och resurser för att producera högklassiga tjänster för sina invånare och för att stärka livskraften inom sitt område. Vi är en aktiv samhällspåverkare som ligger steget före när det gäller att utöva inflytande på det nationella och internationella beslutsfattandet i ministerierna, riksdagen och Europeiska unionen.

Utveckling

Syftet med Kommunförbundets forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet är att stödja förnyelsen i kommunerna och hela kommunsektorn. Vi vill vara med och skapa förutsättningar för en hållbar och produktiv förnyelse i kommunerna samt stärka livskraften och invånarnas välfärd och delaktighet.

Rådgivnings- och informationstjänster

Vi erbjuder sakkunnig- och informationstjänster som bygger på mångsektoriell kompetens och möjligheter till möten för kommuner och kommunalt anknutna sammanslutningar.

1 VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS HÄLSNING

2 KOMMUNFÖRBUNDETS STRATEGI, OMSTRUKTURERING OCH RESURSER

- 2.1 Vår strategi: Kommunernas inflytelserika partner
- 2.2 Högprioriterade strategiska åtgärder år 2020
- 2.3 Omstruktureringen av organisationen förenhetligade ledningen
- 2.4 Konceptet Tillsammans för hela kommunsektorn
- 2.5 Personalen en resurs i förnyelsen
- 2.6 Kundrelationer och kontaktnät
- 2.7 Kommunförbundets ekonomi

3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA RESULTAT OCH EFFEKTER 2020

- 3.1 Juridiska ärenden
- 3.2 Kommunal ekonomi
- 3.3 Livskraft, näringar och sysselsättning
- 3.4 Kommunutveckling, demokrati och ledning
- 3.5 Informationssamhället
- 3.6 Svenska frågor
- 3.7 Internationell verksamhet
- 3.8 Samhälle och miljö
- 3.9 Velfärd och bildning
- 3.10 Social- och hälsovårdstjänster

1 VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS HÄLSNING

Omstruktureringens och förändringarnas år 2020

År 2020 var på många sätt både exceptionellt och historiskt för Kommunförbundet. Vi tog flera stora steg framåt tack vare omstruktureringen av organisationen och de förändringar som coronakrisen medförde.

Den globala pandemin påverkade var och en av oss och den utmanade oss på ett aldrig tidigare skådat sätt att ändra på invanda rutiner på nästan alla områden.

Coronapandemin har också med all önskvärd tydlighet visat hur viktiga kommunerna är för tryggheten av välfärden och upprätthållandet av samhällets funktioner. Det här har vi sett också på Kommunförbundet.

Coronakrisen ändrade – och fram för allt utvecklade – förbundets verksamhet och prioriteringarna i vår intressebevakning. Vi arbetade målmedvetet tillsammans med kommunerna för att de skulle få bästa möjliga stöd för att klara sig ur krisen.

Tillsammans med kommunerna lyckades intressebevakningen väl och kommunerna fick av staten en bra buffert mot följderna av coronakrisen i den kommunala ekonomin. Coronakrisen pågår dessvärre fortfarande och ännu vet man inte hur den slutar. Dessutom måste vi komma ihåg att kommunernas ekonomi inte förbättrats i ett längre perspektiv.

Det stöd som kommunerna fått i förhållande till den faktiska situationen i kommunerna kan verka förvirrande och utmanande. Det är viktigt att komma ihåg att utmaningarna i den kommunala ekonomin inte är över och att det behövs långsiktighet i stödpolitiken.

Vi stod inför stora förändringar också i augusti 2020 då vi inledde en omfattande omstrukturering av vår organisation. Oberoende av pandemin tyckte jag att det var viktigt att kunna förnya Kommunförbundet så att vi kan möta våra kunders behov allt bättre också i framtiden.

Med förändringen ville vi säkerställa att Kommunförbundets verksamhet blir effektivare och mer verkningsfull. Samtidigt tyckte jag att det var viktigt att utveckla rutiner för att sprida kompetensen, lära sig av varandra och samarbeta över enhetsgränser.

Även om förändringar alltid ska ses som möjligheter innebar omstruktureringen av organisationen också samarbetsförhandlingar, en tung process naturligtvis, både för personalen och för mig. Lösningarna var inte enkla och vi försökte på bästa möjliga sätt ta hand om personalens ork i arbetet. Personalens stöd i förändringen har varit mycket värdefullt.

Utöver omorganiseringen förnyade och utvecklade vi vår verksamhet så att vi allt effektivare kan reagera på samhälleligt betydelsefulla fenomen. I det sammanhanget inleddes Kommunförbundets försök med en ny verksamhetsmodell och utvecklings- teamarbetet. Vi identifierade teman som är

1 VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS HÄLSNING

- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS STRATEGI, OMSTRUKTURERING OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organisationen förenhetligade ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA RESULTAT OCH EFFEKTER 2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling, demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårdstjänster

gemensamma för hela kommunsektorn, och skapade enhetsgränsöverskridande utvecklingsteam för att möta utmaningarna och nå målen inom varje tema.

År 2020 satsade Kommunförbundet ännu mer på kundarbetet och på att stärka våra olika nätverk. I framtiden kommer vi att bereda och stärka vår intressebevakning i allt tätare samarbete med nätverken för olika kommuntyper och alltbättre se till att hela kommunsektorn blir hörd.

Vi förtydligade vårt arbete för en hållbar utveckling under år 2020. Hållbar utveckling hör till Kommunförbundets strategiska prioriteringar och vi satsade starkt på det genom en omorganisering av arbetet för hållbar utveckling. Den hållbara utvecklingen bands tätare samman med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Den hållbara utvecklingens verksamhet överfördes till strategienheten i samband med omorganiseringen.

Vi diskuterade frågan också i december med republikens President Sauli Niinistö. Vi betonade arbetet som kommunerna gjort för hållbarheten och kommunernas roll i uppnå-

endet av FN:s mål för hållbar utveckling.

År 2020 visade att vi klarar av stora och snabba förändringar. Jag vill av hela mitt hjärta tacka alla våra medarbetare, Kommunförbundets styrelse och delegationen. Vi har arbetat mycket för gemensamma angelägenheter och fått lov att ligga i lite extra i många situationer. Kommunförbundets personal har engagerat sig och varit beredda att ändra sina rutiner och tillägna sig nya saker.

Jag vill också tacka kommunerna, våra kunder och samarbetspartner för det gångna året.

Kommunförbundet kommer att vara en organisation med förmåga att förändra sig också i framtiden. Enligt Kommunförbundets kundenkät har kundernas tillfredsställelse ständigt ökat och förbundets verksamhet har förbättrats under det senaste året.

År 2021 vill vi förnya oss ytterligare. I år prioriterar vi större samhälleligt inflytande och identifiering och införande av sådan verksamhet som ger kommunerna mervärde.

Det här är en bra utgångspunkt för framtiden.

Minna Karhunen

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 **KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTU-
RERING OCH RESURSER**
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Valfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

2 KOMMUNFÖRBUNDETS STRATEGI, OMSTRUKTURERING OCH RESURSER

1	VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS HÄLSNING
2	KOMMUNFÖRBUNDETS STRATEGI, OMSTRUKTURERING OCH RESURSER
2.1	Vår strategi: Kommunernas inflytelserika partner
2.2	Högprioriterade strategiska åtgärder år 2020
2.3	Omstruktureringen av organi- sationen förenhetligade ledningen
2.4	Konceptet Tillsammans för hela kommunsektorn
2.5	Personalen en resurs i förnyelsen
2.6	Kundrelationer och kontaktnät
2.7	Kommunförbundets ekonomi
3	VERKSAMHETENS FRÄMSTA RESULTAT OCH EFFEKTER 2020
3.1	Juridiska ärenden
3.2	Kommunal ekonomi
3.3	Livskraft, näringar och sysselsättning
3.4	Kommunutveckling, demokrati och ledning
3.5	Informationssamhället
3.6	Svenska frågor
3.7	Internationell verksamhet
3.8	Samhälle och miljö
3.9	Välfärd och bildning
3.10	Social- och hälsovårds- tjänster

I mars 2020 nådde pandemin oss och förändrade i ett slag vårt sätt att arbeta och prioritera verksamheten. Arbetet i enlighet med strategin kompletterades med akuta åtgärder för att lindra pandemin och för att trygga samhällets funktion under undantagsförhållanden. Också Kommunförbundet uppdaterade sin strategi så att den svarar mot det ”nya normala”.

2.1 Vår strategi: Kommunernas inflytelserika partner

Kommunförbundets strategi ”Kommunernas inflytelserika partner” kom till i början av 2020.

Uppdateringen av strategin styrdes av förbundets prognostiseringsprocesser som identifierade, analyserade och prioriterade följande fenomen som förändrar världen, Finland, kommunerna och Kommunförbundet nu och i framtiden:

- Digitaliseringen
- Klimatförändringen och naturresurserna
- Urbaniseringen
- Regioner som utvecklas olika
- Klyftor i samhället
- Demokratin i förändring

Strategin slår fast prioriteringarna för Kommunförbundets verksamhet de kommande åren. Strategin ger riktlinjerna för förbundets viktigaste åtgärder inom intressebevakningen och utvecklingen samt förnyelsen inom förbundet.

Kommunernas inflytelserika partner

Det bärande temat i strategin är verksamhetens genomslagskraft. Kommunförbundet vill vara en inflytelserik partner för kommunerna, genom att skapa en hållbar grund för kommunernas arbete och välfärd, fungera som samhällelig vägvisare och låta de olika kommunerna få sin röst hörd. För att lyckas med detta behövs ny kompetens, beaktande av kommunernas olikheter och ett proaktivt arbetssätt. Kommunförbundet vill också vara en organisation med förmåga till förändring, där man mår bra och har en stabil ekonomi.

Vi bidrar till hållbarare kommuner

Med hållbarhet avser vi socialt, ekonomiskt, ekologiskt och teknologiskt hållbara kommuner och servicestrukturer.

Vi är vägvisare

Kommunförbundet lyfter djärvt och proaktivt fram stora samhällseliga frågor och fungerar som vägvisare.

Vi arbetar för de allt mer heterogena kommunerna

Skillnaderna mellan kommunerna och flerstämmigheten beaktas allt mer i Kommunförbundets verksamhet. Det förutsätter en djärvare segmentering. Vi satsar på nätverk för olika typer av kommuner och facilitering av nätverken (stora städer, regionstäder, kranskommuner samt små och glest befolkade kommuner).

Vi påverkar genom nätverkande

Vi drar nytta av medlemskommunernas, de olika nätverkens och intressentgruppernas kunnande. Vi stärker det gränsöverskridande samarbetet enligt våra värderingar. Vi främjar nätverkande och stöder målformuleringen i nätverken.

Vi utvecklar ny kompetens för framtiden

Kommunförbundet är en mästare i intressebevakning för kommunerna, sakkunskap, gemensamt utvecklingsarbete och nätverkande och i att kombinera dessa. Vi är en välmående organisation som kan förnya sig och prognostisera förändringar.

Vi har en stabil ekonomi

Kommunförbundets ekonomi är i balans och förbundskoncernen är ekonomiskt solid.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020**
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

Våra värderingar och viktiga verksamhetsprinciper

Steget före: Tillsammans med kommunerna förutser vi förändringar i verksamhetsmiljön. Vi tar fram nya lösningar och djärva initiativ för att stärka kommunernas verksamhet.

Samarbete över gränserna: Vi bygger upp samarbete och dialog mellan Kommunförbundet, olika kommuner och sektorer. Vi är brobyggare och nätverkare.

Öppen verksamhetskultur: Öppenhet skapar förtroende. Öppen information ökar kompetensen. Därför arbetar vi öppet tillsammans med kommunerna och andra intressentgrupper. Vi informerar öppet om vårt arbete och resultatet av arbetet.

Kommunförbundets år 2019 uppdaterade strategi

2.2 Högprioriterade strategiska åtgärder år 2020

Nedan presenteras de högprioriterade strategiska åtgärder som vidtagits under 2020. De åtgärdspecifika målen är högt satta och det

bör de vara. Enligt den självutvärdering som Kommunförbundets ledning och sakkunniga gjort har utvecklingen gått åt rätt håll och målen har uppnåtts relativt bra när man beaktar omständigheter och yttre villkor.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
- 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
- 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020**
- 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
- 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
- 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
- 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
- 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
- 3.1 Juridiska ärenden
- 3.2 Kommunal ekonomi
- 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
- 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
- 3.5 Informationssamhället
- 3.6 Svenska frågor
- 3.7 Internationell verksamhet
- 3.8 Samhälle och miljö
- 3.9 Velfärd och bildning
- 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

STRATEGISKA ÅTGÄRDER

Verka för att kommunernas och regionernas olikheter och kommunernas starka roll beaktas i beredningen av social- och hälsovårdsreformen. Verka för att tyngdpunkten i social- och hälsovårdstjänsterna flyttas till service på basnivå och förebyggande åtgärder samt till samordning av informationssystemen.

Se till att kommunerna i framtiden har en stark roll i organiseringen av sysselsättningstjänsterna. Integrations- och livskraftssynvinklar ska också beaktas i arbetet.

Verka för hållbart tillhandahållande av utbildningstjänster i en kommunsektor med mycket olika kommuner. Utveckla lösningar med utbildning som en tjänst, främja verksamhetsmodeller som överskrider utbildningsformerna och utreda grunderna för ändringar i finansieringen av utbildningen. Planera och genomföra åtgärder för att bevaka kommunernas intressen i samband med höjningen av läropliktsåldern.

Inleda projektet kommunerna, marknaden och livskraften, vars syfte är att stärka kommunernas förutsättningar och förmåga att agera på marknaden. Teman för projektet kunde vara till exempel offentlig-privata partnerskapsmodeller, innovativ upphandling samt företagets samhällsansvar.

Social hållbarhet: Inleda konceptet Socialt hållbara kommuner, vars mål är att stärka kommunernas sociala hållbarhet genom planering och genomförande av Kommunförbundets lösningar och åtgärder inom social hållbarhet. I konceptet ingår bl.a. främjande av välmående och hälsa, kulturell mångfald, trygghet, tillgänglighet och delaktighet samt utvecklandet av demokratin.

Ekonomisk hållbarhet: Utarbeta ett hållbarhetsprogram för den kommunala ekonomin med konkreta åtgärder som beaktar bl.a. eftersatt underhåll, finansiering av infrastruktur samt investeringsförmåga, inklusive en granskning av utvecklingsalternativ på lång sikt. Stärka den kommunala ekonomins hållbarhet också med hjälp av utvecklingsverksamhet som stöder utarbetandet och genomförandet av kommunernas balanseringsprogram, samt utredningar av servicenätet.

STRATEGISKA ÅTGÄRDER

Ekologisk hållbarhet: Förutsättningar och verktyg för att bygga hållbara samhällen och motverka och anpassa sig till klimatförändringen beaktas i intressebevakningen av totalrevideringen av MBL, trafikfrågor (trafikskattemodellen) och i stödandet av kommunernas klimatarbete och strategiska klimatledarskap.

Teknologisk hållbarhet: Stödja den digitala kompetensen i de allt mer heterogena kommunerna med hjälp av nya koncept, nätverkande och projekt.

Kommunförbundets ansvar och uppgifter organiseras och resurser fördelas för främjandet av en hållbar utveckling (FN:s Agenda 2030).

Vi är vägvisare

Kommunförbundet lyfter djärvt och proaktivt fram stora samhälleliga frågor och fungerar som vägvisare. Kommunförbundet lyfter djärvt och proaktivt fram stora samhälleliga frågor och fungerar som vägvisare.

Vi arbetar för de allt mer heterogena kommunerna:

Skilnaderna mellan kommunerna och flerstämmigheten beaktas allt mer i Kommunförbundets verksamhet. Det förutsätter en djärvare segmentering. Vi satsar på nätverk för olika typer av kommuner och facilitering av nätverken (stora städer, regionstäder, kranskommuner samt små och glest befolkade kommuner).

Vi påverkar genom nätverkande: Vi drar nytta av medlemskommunernas, de olika nätverkens och intressentgruppernas kunnande. Vi stärker det gränsöverskridande samarbetet enligt våra värderingar. Vi främjar nätverkande och stöder målformuleringen i nätverken.

Vi utvecklar ny kompetens för framtiden: Kommunförbundet är en mästare i intressebevakning för kommunerna, sakkunskap, gemensamt utvecklingsarbete och nätverkande och i att kombinera dessa. Vi är en välmående organisation som kan förnya sig och prognostisera förändringar.

Kommunförbundets ekonomi är i balans och förbundskoncernen är ekonomiskt solid.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
- 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
- 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
- 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen**
- 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
- 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
- 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
- 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
- 3.1 Juridiska ärenden
- 3.2 Kommunal ekonomi
- 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
- 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
- 3.5 Informationssamhället
- 3.6 Svenska frågor
- 3.7 Internationell verksamhet
- 3.8 Samhälle och miljö
- 3.9 Valfärd och bildning
- 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

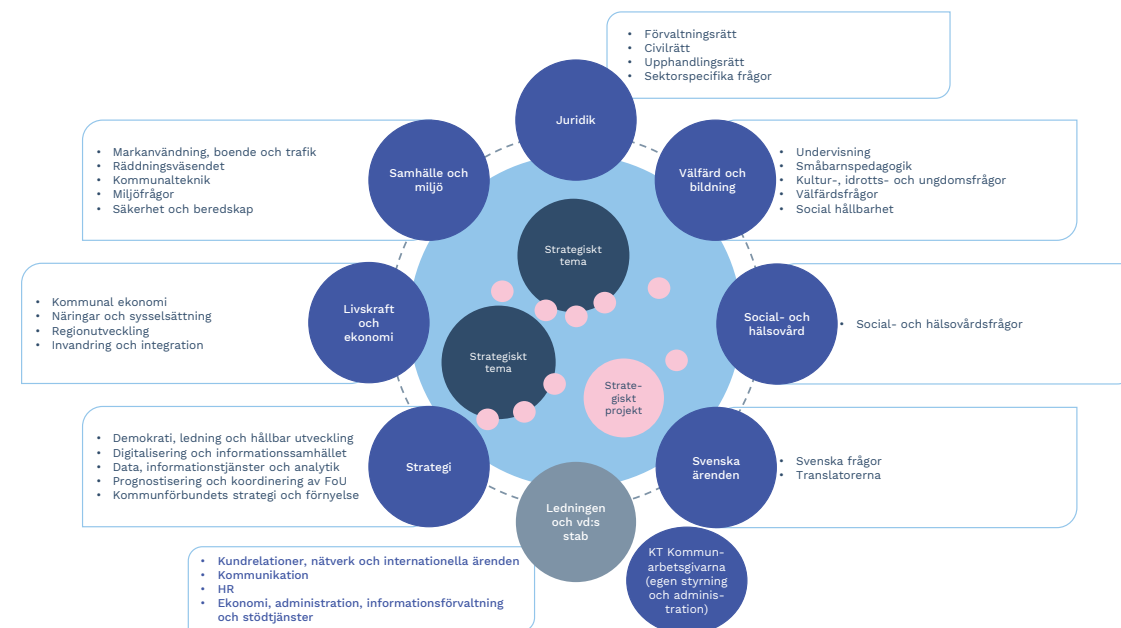
2.3 Omstruktureringen av organisationen förenhetligade ledningen

I augusti 2020 inleddes omstruktureringen av Kommunförbundets organisation och samarbetsförfarandet i samband med den. Målet för omorganiseringen var att förtydliga och förenhetliga Kommunförbundets organisation och ledning, öka flexibelt utnyttjande av resurser när situationen kräver och stärka kund- och nätverksarbetet för att möta behoven i kommunerna som utvecklas åt olika håll. Den nya strategin, organisationsstrukturen och verksamhetsmodellen är en helhet som ökar Kommunförbundets inflytande.

Samarbetsförhandlingarna gällde hela personalen vid Finlands Kommunförbund rf. och Kommunförbundet Service Ab men inte de anställda vid KT Kommunarbetsgivarna, Avainta rf., verkställande direktören eller vice verkställande direktörerna.

Samarbetsförhandlingarna avslutades den 9 oktober och den nya organisationen och ledningsmodellen togs i bruk i början av 2021.

Förhandlingarna ledde till att ledningsstrukturerna förenhetligades bland annat genom förtydligandet av enhetsdirektörernas och

Kommunförbundets organisation och verksamhetsmodell

teamledarnas roller. Den nya organisationen indelas i följande enheter:

Juridik
Valfärd och bildning
Social- och hälsovård
Svenska frågor
Samhälle och miljö
Livskraft och ekonomi
Kundrelationer, nätverk och internationella ärenden

Strategi
Kommunikation
HR
Ekonomi och förvaltning

De juridiska ärendena och assistentsuppgifterna samlades i egna pooler. Målet är att garantera juridisk service och assistents-tjänster av jämn kvalitet till alla kommuner och inom Kommunförbundet.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn**
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Valfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

2.4 Konceptet Tillsammans för hela kommunsektorn

Kommunförbundets försök med en ny verksamhetsmodell och utvecklingsteamarbetet har under 2021 kommit fram till det slutliga konceptet Tillsammans, som tar hela kommunsektorn med i lösandet av gemensamma samhällsliga problem.

Konceptet Tillsammans utgör en gemensam arbetsmetod för Kommunförbundet och kommunerna att främja och styra Kommunförbundets strategiska teman. För att uppnå målen för de strategiska temana och lösa utmaningar kan man bilda en utvecklingsgrupp som samordnas av en projektchef.

Det nya konceptet knöts allt tätare till Kommunförbundets huvudsakliga verksamhet så att samhällsligt viktiga problem som behöver lösas identifieras effektivare, kundperspektivet stärks och de olika aktörernas roller förtydligas.

Konceptet Tillsammans sporrar till samarbete och gemensamma insikter

1. IDENTIFIERA SAMHÄLLELIGT VIKTIGA FENOMEN

Prognostisera och fånga upp svaga signaler tillsammans med kommunerna.

2. BESKRIVA UTMANINGEN OCH SÄTTA UPP MÅL

Granska fenomen till exempel i kommundebatten och i diskussioner med sakkunniga för att beskriva utmaningen.

3. GENOMFÖRANDE

Sektorövergripande och tillsammans med intressentgrupperna ingående planera och genomföra åtgärder med effekt.

Formulera målsättningar och effektmål: vilka är våra mål för de närmaste åren och ett hårdant samhälle bygger vi på lång sikt.

Identifiera Kommunförbundets roll i de olika faserna

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organisationen förenhetligade ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs i förnyelsen**
  - 2.6 Kundrelationer och kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA RESULTAT OCH EFFEKTER 2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling, demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Valfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårdstjänster

Nästan tvåhundra kommunala representanter deltog i planeringen av en ny modell för sysselsättningen.

Av den nuvarande splittrade modellen har vi tillsammans med kommunerna tagit fram en ny, effektiv helhet för främjande av sysselsättningen.

Under hösten 2020 behandlades bland annat teman som vårdreformen, social hållbarhet, kommunernas digitala kompetens, organiseringsansvaret för sysselsättningen samt hållbara strukturer i den grundläggande utbildningen enligt det nya konceptet. För bland annat sysselsättningens del utarbetades en för hela kommunsektorn gemensam modell för organiseringsansvaret för sysselsättningen. Den beskrivs närmare i kapitel 3.3. [Kommunförbundets lösningsmodell](#) stöds av hela kommunsektorn. Processen har på många sätt stärkt Kommunförbundets trovärdighet som en gemensam intressebevakare för hela kommunsektorn som också snabbt kan arbeta lösningsfokuserat i viktiga frågor.

2.5 Personalen en resurs i förnyelsen

Kommunförbundets målsättning är att vara en mästare i intressebevakning för kommunerna, sakkunskap, utveckling i samverkan och nätverkande och i att kombinera dessa samt att vara en välmående organisation som kan förnya sig och prognostisera förändringar. Coronapandemin drev hela Kommunförbundet till arbete på distans och personalens välmående följdes upp extra noggrant.

Enligt de personalenkäter som gjorts under årets lopp har specialarrangemangen på grund av pandemin, som redan pågått ett helt år, inte märkbart påverkat arbetshälsan. En tredjedel av dem som svarat anser att distansarbetandet rentav förbättrat arbetshälsan.

Majoriteten av förbundets personal är stolta över att arbeta på Kommunförbundet och hela 90 procent upplever att arbetet är viktigt och betydelsefullt.

Chefsarbetet får ett högt betyg på Kommunförbundet: över 80 procent av dem som besvarade Puls-enkäten tycker att den egna chefen gör ett gott arbete.

Antalet anställda är på samma nivå som förra året. Kommunförbundets personalstyrka (inkl. KT Kommunarbetsgivarna) var 242 personer år 2020 (fast anställda 212 och visstidsanställda 30). År 2019 var de motsvarande siffrorna 197 och 37, sammanlagt 234.

Personalkostnaderna utgör över hälften av Kommunförbundets totala kostnader. Personalkostnaderna inkl. KT var år 2020 19,2 miljoner euro (Kommunförbundet 14,3 och KT

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen**
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

4,9 miljoner euro), medan de året innan var 18,4 miljoner euro (Kommunförbundet 13,7 och KT 4,6 miljoner euro). Ålders- och könsfördelningen är oförändrad.

De visstidsanställda var antingen vikarier eller så var de anställda för delvis finansierade eller helfinansierade projekt.

År 2020 fastanställde Kommunförbundet 9 nya arbetstagare. Fem personer avgick med ålderspension och 10 personer sade upp sig.

Personalens medelålder var 48,4 år i slutet av år 2020. Av Kommunförbundets anställda är 74 procent kvinnor. Av de anställda har 42 procent varit under fem år i Kommunförbundets tjänst medan 26 procent varit i 6–10 år.

Kommunförbundet är en tvåspråkig organisation. Den svenskspråkiga verksamheten är organiserad som ett nätverk. Svenska Gruppen utvecklar den svenskspråkiga verksamheten och betjänar intressentgrupperna på svenska. Varje enhet har utsett personer som har till uppgift att svara för enhetens svenskspråkiga service och som förbundet sig att ge råd och betjäning på svenska.

Kommunförbundets strategiska och allmänna kompetensbehov har definierats

Kommunförbundets strategiska och allmänna kompetensbehov har definierats som en del av utvecklingsarbetet inom kompetensledning. Bland de strategiskt viktiga kompetenserna definierades kompetens inom kundrelationer och nätverk, prognostisering, informationshantering, utveckling, projekt, intressebevakning, hållbar utveckling samt ledningskompetens.

I början av 2021 kommer hela personalen vid Kommunförbundet att delta i kompetenssamtal för att kartlägga den strategiska och allmänna kompetensen och utbildningsbehovet. Behovet kan tillgodoses med kurser eller mentorskap samt ökat lärande i arbetet.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät**
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

2.6 Kundrelationer och kontaktnät

Kundrelationsarbetet vid Kommunförbundet har målmedvetet utvecklats under senaste åren och de viktigaste kundgrupperna med tanke på förbundets verksamhet har därigenom identifierats. Målet för 2021 är att skapa ett praktiskt koncept, det vill säga en kundrelationsmodell för Kommunförbundets kundrelationsarbete. Utvecklandet av kundrelationsarbetet har som mål att bättre än hittills kunna definiera kundernas behov, behovet av riktade tjänster och utvecklingsarbete. Målet är att den nytta medlemmarna och avtalskunderna upplever ökar och att stärka genomslagskraften i förbundets verksamhet. Under 2020 inleddes definitionen av de viktigaste målen och visionen för kundrelationsarbetet. Kommunförbundet hörde kommunerna kundgruppvis vid beredningen av ställningstagandena i flera omfattande intressebevakningsprojekt.

Kärnan i kundrelationsarbetet är nätverken: Den stadspolitiska arbetsgruppen, nätverken för kranskommuner, regionstäder, små kommuner samt svensk- och tvåspråkiga kommuner som bildades år 2020 utgör kärnan i kundrelationsmodellen för primärkommunernas del. Avtalskunderna, det vill säga

sjukvårdsdistrikten, specialomsorgsdistrikten, landskapsförbunden, anordnarna av yrkesutbildning samt räddningsverken har sina egna nätverk. Kommunförbundet koordinerar också otaliga bransch- och funktionsspecifika nätverk. Nätverksarbetet stärker växelverkan mellan kommunerna och Kommunförbundet, sprider kunskap och bereder frågor som gäller kommunernas intressebevakning och utveckling.

Enligt Kommunförbundets kundenkät har kundernas tillfredsställelse klart ökat. Kommunförbundets verksamhet har förbättrats under det senaste året både överlag och inom de olika delområdena. De tidigare åren låg utmaningen främst i rollen som vägvisare. På det området och för förbundets verksamhets del har utvecklingen varit störst i frågan väl förtrogna med Kommunförbundet och dess verksamhet. Att förbundet blivit mer bekant och att man är nöjd med tjänsterna syns i alla kommungrupper. Respondenterna motiverar sitt svar med att Kommunförbundet gått ut med starkare och tydligare ställningstaganden och varit mer synligt. Intressebevakning och påverkansarbete anses fortfarande vara Kommunförbundets viktigaste uppgift och där låg det största utvecklingsbehovet i förhållande till förväntningarna.

37 % bedömer att Kommunförbundets verksamhet i allmänhet blivit bättre under det senaste året (2019: 29 %)

79 % skulle rekommendera Kommunförbundets tjänster till sina kolleger (2019: 74 %)

65 % bedömde att de var väl förtrogna med Finlands Kommunförbund och dess verksamhet (2019: 53 %)

83 % bedömer att Kommunförbundet känner väl till förutsättningarna för kommunernas verksamhet (2019: 78 %)

62 % anser att Kommunförbundets verksamhet och tjänster har en stor betydelse för kommunens verksamhet (2019: 61 %)

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi**
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

2.7 Kommunförbundets ekonomi

Årsberättelsens ekonomiska siffror gäller Kommunförbundet år 2020 utan KT Kommunarbetsgivarnas andel. Förbundets tillförda medel bygger på den stadgeenliga och av förbundsdelegationen godkända medlemsavgiften som inbringade 17,1 miljoner euro (år 2019: 17,1 miljoner euro). Samkommunerna betalade dessutom en särskild serviceavgift för tjänster som motsvarar de tjänster som finansieras med medlemsavgifter. Serviceavgifterna inbringade 1,6 miljoner euro (1,8 miljoner euro).

De största kostnadsposterna är personalkostnader 14,3 miljoner euro (13,7 miljoner euro), externa tjänster 2,1 miljoner euro (2,4 miljoner euro) och IKT-kostnader 2,3 miljoner euro (2,0 miljoner euro). Det operativa resultatet visade 0,7 miljoner euro underskott (-1,0 miljoner euro). På grund av restriktionerna till följd av coronapandemin var i synnerhet rese- och evenemangskostnaderna för samt sakkunnigkostnaderna för olika evenemang liksom övriga personalkostnader klart mindre än budgeterat.

Investerings- och finansieringsverksamhetens nettointäkter 7,2 miljoner euro (9,0 miljoner euro) var år 2020 exceptionellt stora på grund av vinstutdelningen från Kommunförbundet Holding Ab, försäljningsvinsten vid försäljningen av aktierna i Labquality Ab samt den fördelaktiga utvecklingen på kapitalmarknaden särskilt under årets andra hälft. På placeringsmarknaden var 2020 ett exceptionellt år. Efter en stark inledning rasade marknaden plötsligt i mars för att sedan återhämta sig exceptionellt snabbt. Placeringsportföljens marknadsvärde 31.12.2020 var 77,3 miljoner euro (73,3 miljoner euro).

Kommunförbundets bokslut visar ett överskott på 7,2 miljoner (7,9 miljoner euro). Kommunförbundets kassaflöde och likviditet var i gott skick under hela året.

Balansomslutningen 31.12.2020 var 114,6 miljoner euro (114,8 miljoner euro). Finlands Kommunförbund rf. hade inga lån från finansiella institut år 2020.

Närmare information om Kommunförbundets ekonomi i bokslutet 2020.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 **VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020**
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA RESULTAT OCH EFFEKTER 2020

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden**
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

3.1 Juridiska ärenden

Ett år präglat av pandemin

Statsrådet konstaterade med stöd av presidenten 16.3.2020 att undantagsförhållanden råder i Finland. Sedan dess har det i lagstiftningen fortgående införts olika undantagsbestämmelser och verksamheten har präglats av ett hot om spridning av pandemin.

Innan undantagsförhållanden utlystes utredde juridiska enheten de direkta konsekvenserna för kommunerna. På våren tog man till möjligheten enligt beredskapslagen att begränsa människors rörlighet och centraliserat styra användningen av hälso- och sjukvårdens resurser. Beredskapslagens 108 § om kommunens beslutsfattande under undantagsförhållanden togs dock inte i bruk. Beslutsfattandet i kommunerna har under hela pandemin fungerat enligt normala bestämmelser. Särskilt viktigt för beslutsfattandet var att man snabbt tog i bruk distansmöten i fullmäktige och organen. Kommunallagens bestämmelser om elektroniska sammanträden ändrades snabbt under våren för att de skulle motsvara den förändrade situationen. Juridiska enheten har aktivt arbetat både tillsammans med kommunerna och ministeriet.

Ett särskilt behov av juridiska tjänster berodde på olika avtalsrättsliga tolkningssituationer vid tillämpningen av hyresavtal samt transportavtal och andra upphandlingskontrakt. Kommunernas behov ändrades snabbt i och med distansundervisningen och å andra sidan när företagens hyresbetalningsförmåga försämrades. I många fall diskuterades också statsstödsfrågan. Kommunerna visade att de kan reagera mycket snabbt på den förändrade situationen.

Revidering av kommunallagen

Den nya kommunallagen (410/2015) har tillämpats i sin helhet sedan början av den pågående fullmäktigeperioden. En arbetsgrupp tillsatt av Finansministeriet för perioden 15.8.2019–30.9.2020 utarbetade ett förslag om behoven av ändring av kommunallagen. I arbetsgruppen ingick utöver juridiska enheten också sakkunniga från Kommunförbundets olika enheter. Arbetsgruppen lämnade sitt förslag i september och bad om kommunernas utlåtanden om förslaget. Arbetsgruppen föreslog ändringar i förfarandet för bedömningen av ekonomin, i verksamheten på marknaden samt i vissa detaljer till exempel i fråga om valbarheten. Man föreslog att bestämmelser om sammanslagning av samskommuner skulle läggas till förslaget.

Arbetsutskottet i Kommunförbundets styrelse diskuterade Kommunförbundets utlåtande i oktober. Regeringen lämnade ett förslag till ändring av kommunallagen i december 2020. Behandlingen i riksdagen pågår fortfarande då denna verksamhetsberättelse är under arbete. Ändringarna är tänkta att träda i kraft i början av den nya fullmäktigeperioden 2021.

Social- och hälsovårdsreformen

Beredningen av social- och hälsovårdsreformen framskred 2020 med en bedömning av utkastet till regeringsproposition och remissbehandling. Det tillsattes inte någon arbetsgrupp för beredningen av reformen som det normalt görs vid lagberedning. Juridiska enheten medverkade aktivt i bedömningen av utkastet och den regeringsproposition som lämnades i december och i utarbetandet av utlåtandet. Enhetens insats var betydande i synnerhet vid bedömningen av förvaltningen, de ekonomiska konsekvenserna, egendomsarrangemangen, genomförandet av reformen och de konstitutionella konsekvenserna.

Överträdelser

Genomförandet av visselblåsar-direktivet, dvs. beredningen av en lag om skydd för den som avslöjar överträdelser, inleddes. Syftet

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi**
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Valfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

med lagstiftningen är att säkerställa att uppgiftslämnaren, åtminstone när det gäller överträdelse av EU-baserade bestämmelser, behandlas på ett korrekt sätt. Till exempel kan kommunen i egenskap av arbetsgivare inte rikta arbetsrättsliga påföljder mot en person som har gjort en motiverad anmälan. Beredningen fortsätter år 2021.

3.2 Kommunal ekonomi

Intressebevakning i den kommunala ekonomin under coronaåret

När antalet coronafall började öka på vårvintern 2020 började man också inse att kommunerna står i främsta ledet i kampen mot epidemin, eftersom nästan alla tjänster som kommunerna ordnar skulle komma att beröras i fråga om utgifter och inkomster. Också kommunägda bolag och samkommuner var utsatta för konsekvenserna.

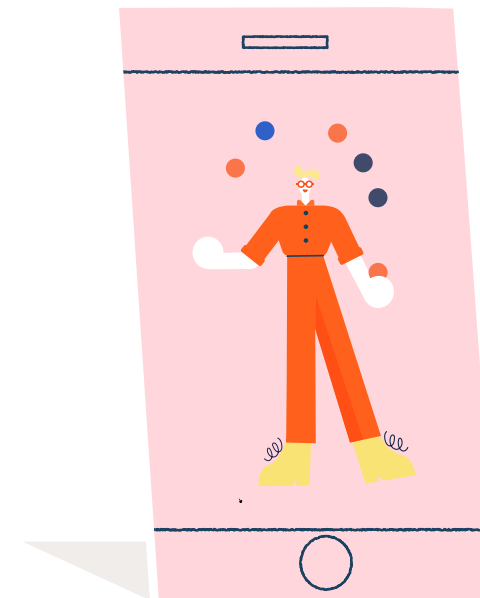
Kommunförbundet samlade information om konsekvenserna av pandemin direkt av kommunernas ekonomidirektörer. I det första skedet ombads ekonomidirektörerna i de 24 största kommunerna bedöma vilka verksamheter coronan kommer att påverka i kommunens ekonomi och i vilken omfattning,

i förhållande till budgeten. För att förbättra täckningen utvidgades enkäten till att gälla ekonomidirektörerna i de 57 största kommunerna och i sjukvårdsdistrikten. Den första enkäten gjordes våren före ramförhandlingarna för att få så bra information som möjligt direkt från fältet för intressebevakningen. Ingen annan aktör i Finland hade motsvarande information om coronans ekonomiska konsekvenser på lokal nivå. Vi upprepade enkäten i juni och augusti. Tack vare den snabba reaktionen på de förändrade verksamhetsförutsättningarna fick man bra och unik information om intressebevakningen och också god respons från kommunfältet.

Nätverket för hållbar kommunekonomi startades

Kommunförbundet startade tillsammans med FCG-Perlacon nätverksprojektet En hållbar Kommunekonomi som erbjuder kommunerna konkret stöd, kompetens och nya verktyg för att stärka hållbarheten i ekonomin och utbyte av bästa praxis. I projektet utnyttjas hela förbundskoncernens kompetens för att lösa utmaningarna inom kommunekonomin och för att främja arbetet med att balansera ekonomin. Verktyg och teman för en hållbar och balanserad kommunekonomi

behandlas vid tre nätverksseminarier och de vidareutvecklas under kommunernas egna utvecklingsdagar. Utöver nätverksseminarier och utvecklingsdagar ordnas temagrupper där man kvartalsvis går djupare in på utvecklingsbehoven i ekonomin. För varje kommun som deltar görs en mångsidig lägesbildsanalys som grund för arbetet. Analysen beskriver läget i kommunens ekonomi och verksamhet samt utvecklingen i förhållande till andra liknande kommuner. Nätverksprojektet gagnar direkt de kommuner som deltar och indirekt alla andra kommuner i form av ökad kompetens och utvecklade lösningsmodeller.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
- 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
- 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
- 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
- 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
- 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
- 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
- 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
- 3.1 Juridiska ärenden
- 3.2 Kommunal ekonomi
- 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning**
- 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
- 3.5 Informationssamhället
- 3.6 Svenska frågor
- 3.7 Internationell verksamhet
- 3.8 Samhälle och miljö
- 3.9 Velfärd och bildning
- 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

3.3 Livskraft, näringar och sysselsättning

En kommunbaserad modell för sysselsättningstjänster

I Marins regeringsprogram har det skrivits in att organiseringsansvaret för sysselsättningstjänster ska överföras på kommunerna. Beredningen vid Arbets- och näringsministeriet utmynnade hösten 2020 i fem olika scenarier. Idén till lösningsmodell utvecklades genom

Kommunförbundets arbete enligt den nya effektiviserade verksamhetsmodellen. I början av hösten 2020 gick man in för att granska hur man på Kommunförbundet kunde ta sig an det omfattande sysselsättningstemat på ett nytt sätt.

Arbetet genomfördes med snabb tidtabell och kommuner engagerades på bred front (sparringsgruppen, näringsdirektörerna och sysselsättningsansvariga i de sex största städerna samt kommuntypsnätverken).

Service designkompetensen inom Kommunförbundet utnyttjades också framgångsrikt i arbetet. Resultaten offentliggjordes 15.2 i Työllisyystiistai-extra, där också minister Tuula Haatainen medverkade.

[Kommunförbundets lösningsmodell](#) stöds av hela kommunsektorn. Processen har på många sätt stärkt Kommunförbundets trovärdighet som en gemensam intressebevakare för hela kommunsektorn som också snabbt kan arbeta lösningsfokuserat i viktiga frågor.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning**
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Valfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

Intressebevakning i beredningen av EU-finansiering för återhämtning

Det omfattande återhämtningspaketet Next Generation EU, som EU lade fram i juli och som antogs av Europaparlamentet och rådet i slutet av 2020 och som utarbetats för återhämtningen från coronakrisen, innehåller flera olika instrument för snabba stimulans-åtgärder i medlemsstaterna och för långsiktig återhämtning från krisen.

Kommunförbundet underströk efter kommissionens förslag att återhämtningen från coronakrisen inte enbart bör inriktas på akuta åtgärder utan också på stöd och investeringar som skapar en grund för en hållbar ekonomi på lång sikt. Kommunförbundet föreslog också att kommunerna och regionerna måste tas med i beredningen av planen för återhämtning och resiliens. I samarbete mellan Finansministeriet och landskapsförbunden ordnades regionala tillställningar i alla landskap, där kommunerna hade möjlighet att delta och framföra sina synpunkter på den nationella planen. Kommunförbundets sakkunniga utarbetade två promemorior inför

beredningen av Finlands program för hållbar tillväxt (oktober och december 2020).

Kommunförbundets sakkunniga påverkade beredningen inom olika förvaltningsområden i fråga om programprioriteringarna. Många utmärkta synpunkter kom med i Finlands program för hållbar tillväxt som överlämnades till riksdagen i slutet av november. Intressebevakningsarbetet fortsätter ännu under 2021, då Finlands plan för återhämtning och resiliens lämnas in till kommissionen och det nationella genomförandet inleds.

Åtgärder för effektivt ensamföretagarstöd

På våren 2020 drabbades det finländska samhället hårt av coronapandemin och de åtgärder som vidtogs för att bromsa smittspridningen hade vittgående konsekvenser för företagets verksamhet. Staten vidtog snabbt olika stödåtgärder för att stödja företagen under pandemin. I mars blev det klart att stödet inte kunde betalas ut tillräckligt snabbt till alla företag genom de normala kanalerna för företagsstöd.

Arbets- och näringsministeriet vände sig till Kommunförbundet 25.3 och bad förbundet vara med och organisera fördelningen av stödet till ensamföretagare via kommunerna. En intensiv beredning inleddes. Statsrådets förordning utfärdades och de första anvisningarna till kommunerna offentliggjordes den 8 april.

Kommunförbundet sammanförde snabbt ett nätverk med ansvarspersoner i kommunerna som skötte kommunikationen kring stödet. På ministeriets begäran följde Kommunförbundet genom en enkät till kontaktpersonerna hur stödprocessen framskred och hur det fördelade anslaget räckte till. Kommunförbundets sakkunniga svarade på kommunernas och ensamföretagarnas frågor om stödet. Det ordnades också två webinarier för kommunernas kontaktpersoner. Under processen framförde Kommunförbundet för ministeriet flera tolkningsproblem som behandlades vid Kommunförbundets och ministeriets ansvarspersoners gemensamma möten. Enligt bedömningar lyckades stödprocessen väl.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
- 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
- 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
- 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
- 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
- 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
- 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
- 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
- 3.1 Juridiska ärenden
- 3.2 Kommunal ekonomi
- 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
- 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning**
- 3.5 Informationssamhället
- 3.6 Svenska frågor
- 3.7 Internationell verksamhet
- 3.8 Samhälle och miljö
- 3.9 Valfärd och bildning
- 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

3.4 Kommunutveckling, demokrati och ledning

Forskningsprogrammet [Förändringarnas KommunFinland 2025](#) inleddes med enkäter till kommuninvånare och kommunala beslutsfattare och med projektet Ammattina luottamushenkilö (yrke förtroendevald). Till stöd för kommunernas gemensamma utveckling och spridningen av god praxis öppnades den nya webbtjänsten Innokylä. I webbtjänsten sammanställdes våren 2020 också god coronapraxis i kommunerna. En handbok i kriskommunikation publicerades som stöd för kommunernas kommunikation under coronakrisen.

I projektet [Staden i fokus](#) väcktes diskussion om urbaniseringen och de möjligheter och risker som det innebär för städerna. Svar på centrala frågor som gäller urbaniseringen söktes tillsammans med våra egna sakkunniga och utvecklingspartner (bl.a. MDI, FCG-Perlaco, Tammerfors universitet, FPA) och C23-städerna (= stadspolitiska arbetsgruppens städer). Projektet tog fram visualiserad och analyserad framtidsinriktad information om centrala fenomen med tanke på städernas utveckling. Projektet genererade bland annat statistiska analyser, olika

skriftliga rapporter, poddar, webinarier samt inlägg och videor på sociala medier. Projektet Staden i fokus lyckades också reagera på de exceptionella utmaningarna under coronaåret 2020 bland annat genom att redogöra för följderna av Covid-19 specifikt när det gäller städerna, och lägga fram incitament för 2020-talets stadspolitik.

År 2020 genomfördes en [prognostisering av konsekvenserna av coronapandemin](#) på kort och lång sikt fram till 2030. Detta var en del av Kommunförbundets kontinuerliga strategiarbete, utveckling av personalens kompetens i prognostiseringsarbetet samt prognostiseringstjänster för kommunerna. Sammanlagt 70 personer deltog från Kommunförbundet, de sex största städerna samt nätverken för regionstäder, kranskommuner och små kommuner.

Ett centralt utvecklingsprojekt inom strategisk prognostisering var urbaniseringsscenariorespelet ["Kaupungistumisen käännekohtat 2030"](#) som utarbetades i samarbete med tankesmedjan Demos Helsinki. Spelet var en del av C23-städernas och ministeriernas projekt "Kaupunkien tulevaisuusmittelö" 2020 som förverkligades som en del av den nationella stadspolitiska samarbetsprocessen.

STADEN I FOKUS!

Diskussioner om urbaniseringskonsekvenser

Ett annat motsvarande samarbetsprojekt genomfördes tillsammans med Business Finland i form av en nationell framtidsverkstad, där man tillsammans med Kommunförbundets nätverk diskuterade hur globala scenarier påverkar städernas och kommunernas livskraft.

År 2020 publicerades en [enkätundersökning om prognosarbetet i kommunsektorn](#), för vilken Kommunförbundet vann priset 2020 års prognostiseringsinsats för främjande av kommunernas framtids- och prognosarbete. Erkännandet beviljades av en sakkunnigjury för det nationella prognostiseringsnätverket i samband med det riksomfattande seminariet om regional prognostisering i Lahtis.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället**
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Valfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

3.5 Informationssamhället

Projektet Gemensamma digitala lösningar och stöd

Projektet Gemensamma digitala lösningar och stöd som finansieras av Finlands kommunstiftelse inleddes i början av 2020. Syftet är att effektivisera digitaliseringsutvecklingen i kommunerna genom att stödja samarbetet mellan kommunerna och samarbetet mellan kommunala och statliga aktörer.

Under våren 2020 samlade projektet alla de 186 kommuner och 62 projekt som beviljats digitaliseringsunderstöd av Finansministeriet och som deltar i utvecklingsprojekten. Man delade samtidigt in pågående projekt i teman och skapade en plattform för att diskutera gemensamma utmaningar och dela med sig av god praxis. På våren utvecklades ett koncept för digitalt fika (Digisumppi), där kommunala aktörer som arbetar med samma teman sammanfördes för att skapa nätverk och dryfta utvecklingsinriktade lösningar.

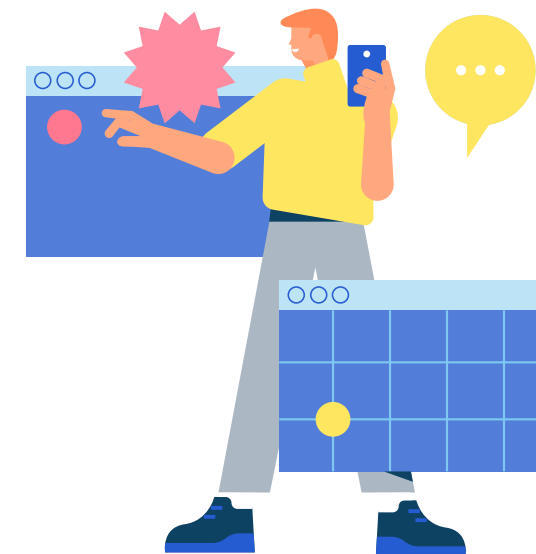
Under 2020 ordnades sammanlagt 33 Digisumppi-träffar, med i genomsnitt 40–50 deltagare. Sammanlagt cirka 450 kommuner och representanter för intressentgrupper

medverkade på kommunernas Slack-kanal. Öppen praxis (öppen källkod, öppen utveckling osv.) stöder starkt utvecklingen av samarbetet och under 2020 lades fundamentet för ett samarbete som baserar sig på öppen utveckling. Samtidigt blev det möjligt för kommunerna att tillsammans med andra kommuner fundera på hur man med de befintliga intressentgrupperna genom samarbete kan utveckla den egna digitaliseringsnivån och gemensamma mått för utvecklingsarbetet. Samarbetet skedde i synnerhet med följande intressentgrupper: Teknologiska forskningscentralen VTT, FCG, Kuntien Tiera, Finansministeriet, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt Finnish Center for Artificial Intelligence (FCAI).

Idéaffinaderiet kommunen-staten

Genomförandet av idéaffinaderiet kommunen-staten under 2020 var en av de viktigaste åtgärderna i den arbetsgrupp för digital kompetens som inrättades i och med Kommunförbundets nya verksamhetsmodell. Idéaffinaderiet bestod av en serie workshoppar där man genom facilitering sökte lösningar på gemensamma, komplexa organisations- och sektorsöverskridande utmaningar. Temana omfattade olika ämnen

och sektorer, men alla hade digitaliseringsutmaningarna gemensamt. Workshopserien var ett försök med en ny form av samarbete och ingick också i beredningen av strategin för den offentliga förvaltningen. Gruppens arbete och idéaffinaderiet kommunen-staten stödde också projektberedningen. För Kommunförbundets och KT:s gemensamma kommunikationsprojekt Förändringar i arbetslivet ansöktes om och beviljades finansiering för 2021. Till övriga delar fortsätter projektberedningen för nästa år.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTU-
RERING OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället**
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

Den digitala säkerheten i kommunerna

Den digitala säkerheten i kommunerna främjades genom inrättandet av ett nätverk av ansvariga för informationssäkerheten i kommunerna. Verksamheten inleddes genom ett cirkulär av Kommunförbundet. När de kommunbaserade IKT-bolagen anslöt sig i oktober-november 2020 uppnåddes den kritiska nivån i fråga om täckningen inom kommunsektorn (cirka 80 % av de kommunala aktörerna). Av de medverkande kommunerna i nätverket bildades en mindre beredningsgrupp (Helsingfors, Tammerfors, Uleåborg, Salo och Kuopio), som arbetar dynamiskt för en ändamålsenlig behandling av aktuella frågor, såsom de krav på informationssäkerhet som informationshanteringslagen medför i kommunsektorn. Beredningsgruppen har rollen som facilitator.

Beredningsgruppen har medverkat också på den nationella nivån som representant för

kommunsektorn i samordningen av lagberedningen för digital säkerhet inom offentlig förvaltning. När nätverkets första mandatperiod går ut kan vi konstatera att de uppställda målen har nåtts.

Informationshantering inom offentlig förvaltning

Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) som trädde i kraft 2020, ställde krav på kommunerna att införa en informationshanteringsmodell inom en övergångsperiod på ett år. I informationshanteringsmodellen ska åtminstone följande beskrivas: verksamhetsprocesser, informationssystem, datalager samt datasäkerhet, inklusive befintliga informationssäkerhetsprinciper för enheten för informationshantering, myndighetens informationssäkerhetsanvisningar och andra handlingar som redogör för genomförandet av informationssäkerheten. I fråga om praxis

kring informationssäkerhetsarrangemangen har en övergångsperiod fram till 1.1.2023 för kommunala aktörer fastställts i lagen. Kommunförbundet har deltagit i utvecklandet av verksamhetsmodellen 2020 bland annat genom den workshop om informationshanteringsmodellen som ordnades av informationshanteringsnämnden samt genom kommunikation om informationshanteringsmodellen. Dessutom togs en metamodell fram som informationshanteringsmodell för kommunerna av den grupp som lyder under arbetsgruppen för övergripande arkitektur. Under första halvåret 2020 deltog Kommunförbundet i arbetsgruppen för genomförandet av informationshanteringslagen som en del av Kommungruppen. Arbetet gällde i synnerhet informationshanteringskartan.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor**
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

3.6 Svenska frågor

Svenska enheten ordnade utbildningstillfällen för nya förtroendevalda på Åland i januari 2020. Utbildningarna ordnades fyra kvällar på tre olika platser med över 100 deltagare.

I juni 2020 startade nätverket för svensk- och tvåspråkiga kommuner. Nätverket är Kommunförbundets femte spetsnätverk och höjer profilen för den svenska intressebevakningen både inom förbundet och ute på fältet. I slutet av året aktiverades även kommunernas nationalspråksnätverk.

Nätverket för översättare i kommunsektorn bildades 2020 som ett svar på en efterfrågan om utökat samarbete mellan översättare i kommunerna. I nätverket ingår över 50 översättare från olika delar av landet.

Den svenska verksamheten, liksom all vår verksamhet, anpassade sig snabbt till coronaläget och tog i bruk digitala lösningar. Det gäller både utbildningsverksamheten, webinarier, Kommunmarknaden och olika nätverk, t.ex. Digifika. De digitala lösningarna och annat utvecklingsarbete i verksamheten har gjort att svenska enheten breddat sin målgrupp och lyckats sammanföra svensk- och tvåspråkiga kommuner från olika håll i Svenskfinland.

Under coronaåret översatte Kommunförbundets översättarteam stora mängder information, anvisningar och enkäter och förbundet kunde snabbt bistå kommunerna med coronamaterial på finska och svenska. Översättarna tog i bruk nya tekniska lösningar, bl.a. molnteknologi, och utvecklade den digitala arbetsprocessen.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
- 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
- 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
- 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
- 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
- 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
- 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
- 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
- 3.1 Juridiska ärenden
- 3.2 Kommunal ekonomi
- 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
- 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
- 3.5 Informationssamhället
- 3.6 Svenska frågor
- 3.7 Internationell verksamhet**
- 3.8 Samhälle och miljö
- 3.9 Velfärd och bildning
- 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

3.7 Internationell verksamhet

Internationella frågor på distans

Bakom oss har vi ett exceptionellt, men ögonöppnande år. Då COVID-19 stängde ländernas gränser i mars och vi gick över till att arbeta hemma, verkade det omöjligt att fortsätta med EU-samarbetet och den internationella verksamhet vi blivit vana med. Nu har vi vant oss vid att sköta EU-verksamheten och den internationella verksamheten på distans. Såväl möten på hög nivå, det dagliga nätverks- och projektarbetet som stora kongresser och konferenser i världsklass började hållas digitalt. Utan fysisk närvaro är vi nu mer nätverkande än någonsin. Coronaviruset hann sätta käppar i hjulet också i programmet för de 14 sakkunniga från Kommunförbundet som deltog i EU-utbildningsresan. Vi kunde ändå till största delen förverkliga besöken till de olika institutionerna.

Det första arbetsprogrammet för den nuvarande kommissionen offentliggjordes först 29.1.2020 och återspeglar de principer som

kommissionens ordförande Von der Leyen presenterat för perioden. År 2020 prioriterades främst klimat- och digitaliseringsfrågor. I början av året gick man med kraft in för genomförandet av programmet för utveckling av grön energi (Green Deal) och detta arbete fortsatte under hela året.

Regionkommitténs nuvarande finländska delegation inledde sin verksamhet i januari 2020. Delegationen består av 9 ordinarie ledamöter och 9 ersättare. Kommunförbundet är sekretariat för delegationen och bidrar till kommitténs utlåtanden inom EU-intressebevakningens prioriteringar enligt strategin. De senaste åren har man efterfrågat finländarnas synpunkter också i EU-organen och i internationella organ.

Under året deltog Kommunförbundets sakkunniga i CEMR:s expertmöten och i beredningen av utlåtanden på distans. Policy Committee delegationen deltog aktivt i både när- och distansmöten under året och medverkade på distans i utarbetandet av

CEMR:s arbetsprogram och strategi för den kommande perioden. Brysselkontoret stödde här arbetet och höll också tät kontakt med samarbetsparterna i Bryssel.

Finland fick också en politisk utkikspost i den globala organisationen för städer och kommun- och regionförbund UCLG (United Cities and Local Governments). Finlands delegation och Kommunförbundet medverkade i utarbetandet av prioriteringar inför följande mandatperiod för Europarådets kongress för lokala och regionala organ. Samarbetet med de nordiska länderna blev tätare i och med det samarbetsavtal som ingicks med Sveriges Kommuner och Regioner under året.

År 2020 går till historien också med tanke på det omfattande arbete som Kommunförbundet gjorde tillsammans med intressentgrupperna mitt under vårens coronakris för att staka ut målen för förbundets EU-verksamhet och internationella verksamhet. Målen kommer att visa riktningen för vårt arbete ända fram till 2030.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
- 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
- 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
- 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
- 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
- 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
- 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
- 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
- 3.1 Juridiska ärenden
- 3.2 Kommunal ekonomi
- 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
- 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
- 3.5 Informationssamhället
- 3.6 Svenska frågor
- 3.7 Internationell verksamhet
- 3.8 Samhälle och miljö**
- 3.9 Velfärd och bildning
- 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

3.8 Samhälle och miljö

Kommunernas beslutanderätt och behov vid revideringen av markanvändnings- och bygglagen och i digitaliseringen av den byggda miljön

I och med Kommunförbundets projekt för kommunplanssimulering slopades modellen med en enda kommunplan vid beredningen av totalreformen av markanvändnings- och bygglagen och kommunens möjlighet att även i fortsättningen utarbeta generalplaner och detaljplaner behölls. Kommunförbundet betonade kraftigt de problem som hänför sig till planmonopolet, kommunens självstyrelse och utövningen av offentlig makt som skulle ha uppstått om det hade blivit möjligt att överlåta utarbetandet av detaljplaneförslag till markägare. Kommunförbundet tog upp vikten av att utveckla arbetssätten i publikationen "[Partnerskap i många former, exempel på samarbetsbaserad planläggningspraxis](#)". Intressebevakningsarbetet fortsätter bland annat i frågor som gäller ordnande av byggnadstillsynen, genomförande av planer, markpolitik, digitala processer och statlig tillsyn.

Tryggheten av kommunernas beslutanderätt i digitala utvecklingsprojekt

Arbete har gjorts för att öka förståelsen för att kommunernas data ska ses som en ytterst viktig del av den digitala utvecklingen. Finansiering bör riktas till kommunernas dataproduktion på samma sätt som för systemutvecklingen inom staten. Interoperabilitet är ett riksomfattande mål, inte enskilda kommuners "egen" systemutveckling. Interoperabilitetsmålet kräver finansiering för kommunerna. Förståelsen för detta har ökat och Finansministeriets digitaliseringsunderstöd 2021 är riktat till digitaliseringsutvecklingen inom den byggda miljön.

Om kommunens uppgifter kopieras till statens datalager, där uppgifterna uppdateras separat, uppstår två olika, felaktiga dataresurser och överlappande arbete. Den information som används bör alltid utgå från den ursprungliga källan. Statens datalager ska vara samlande publiceringstjänster, inte register med kopior. Det här har man nu insett i vissa statliga organisationer och projekt bereds utifrån dessa principer (t.ex. Jord- och skogsbruksministeriets adressdatasystem).

Kommunernas behov ska beaktas i reformer inom hållbar mobilitet

Kommunförbundet stödde kommunernas och kommungruppernas tillgång till information och deltagande i utarbetandet av Finlands första riksomfattande trafiksystemplan i dess olika skeden. Detta gav kommunernas synpunkter och budskap tyngd i beredningsprocessen. Kommunförbundet lyfte i beredningen av planen fram frågor som är viktiga för kommunerna, såsom utveckling av fungerande former av avtalssamarbete mellan staten och olika kommungrupper. Kommunförbundet och den stadspolitiska arbetsgruppen tog ställning till samfinansieringsmodellen (enligt principen "den som drar nytta betalar") som ingick i planutkastet och påtalade missförhållandena i samfinansieringsmodellen och hur stadsregionerna önskar att man framskrider i frågan i samarbete med staten.

Intressebevakning genom nätverksbaserat samarbete vid beredningen av lagen om laddningspunkter och automation

Beredningen av lagen om laddningspunkter och automation (733/2020) innehöll många

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organisationen förenhetligade ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling, demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö**
  - 3.9 Valfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårdstjänster

vändningar som i värsta fall kunde ha medfört avsevärda tilläggskostnader också för kommunala fastigheter. Genom nätverks-samarbete med branschförbunden (bland annat RAKLI, Fastighetsförbundet, Finsk Handel, Turism- och Restaurangförbundet rf.) utvärderades lagutkastet och lagberedarna informerades genom olika kanaler om svagheter i utkastet. Som en lösning föreslogs direktivets krav på basnivå i kombination med incitament. Den godkända lagen motsvarar i hög grad Kommunförbundets synpunkter och gör det möjligt att bygga infrastruktur av hög kvalitet i kommunerna och samkommunerna enligt behov och vid rätt tid.

Hållbar stimulering som kommer kommunerna till godo

Kort efter att de ekonomiska konsekvenserna av coronapandemin hade framgått, organiserades olika grupper för beredningen av stimulansåtgärder under statsrådets ledning. Först ut var Miljöministeriet som tillsatte en egen stimulansgrupp. Gruppen hade till uppgift att komma med förslag till stimulansåtgärder som samtidigt ska möta de utmaningar som klimatförändringen och utarmningen av naturen innebär. Kommunförbundet anslöt sig till gruppen och lade aktivt fram förslag

om bland annat energieffektivitetssanering av kommunernas byggnader, förnybar energiproduktion och energianvändning, hållbar mobilitet och investeringar, utvecklande av vattenförsörjningen, tryggnad av närmiljön och användning av naturen för rekreation samt stärkande av kommunernas digitala kompetens i den byggda miljön och naturmiljön.

Kommunförbundets förslag fick ett gott mottagande, och det tilldelade stödet för samhällsinvesteringar samt miljöinvesteringar och utveckling var betydande i den nationella stödutdelningen för hållbar återhämtning. Genom regeringens tilläggsbudget i maj fick kommunerna stöd bland annat för kollektivtrafiken, investeringarna i gång och cykling, den offentliga laddningsinfrastrukturen för elbilar, energieffektivitetssaneringen i kommunernas fastigheter, slopandet av oljeuppvärmningen i kommunernas fastigheter, utvecklandet av cirkulär ekonomi inom vattenförsörjningen samt utvecklandet av kommunernas närreklamationsområden, nationella stadsparker och kommunernas klimatarbete. För att hjälpa kommunerna att ansöka om pengar sammanställde Kommunförbundet snabbt de understöd för hållbar återhämtning som pågår i många olika kanaler och under

olika tider och spred information om detta till kommunerna. Förståelsen för kommunernas behov inom elektronisk informationshantering i fråga om den byggda miljön och naturmiljön blev genom Kommunförbundets påverkansarbete synlig i digitaliseringen som helhet och integrerades i den nationella beredningen av EU:s återhämtningspaket.

Arbete för att stärka kommunernas beredskaps- och säkerhetstjänster

Arbetet för att utveckla kommunernas beredskap och kontinuitetshantering har genomförts i samarbete mellan Kommunförbundet och Försörjningsberedskapscentralen i form av en modell för kontinuitetshantering i kommunerna, KUJA. KUJA-projekten genomfördes i två etapper under åren 2014–2020. KUJA-projekten har skapat en grund för utvecklingen av kommunernas beredskap och för identifieringen av kommunernas centrala roll i Finlands övergripande säkerhet. När KUJA-projekten avslutades överfördes 2021 de processer, verktyg, kommunnätverk, samarbetsforum och den kompetens inom utvecklingen av kommunernas beredskap som utvecklats inom KUJA-projekten till den permanenta service som Kommunförbundets tillhandahåller kommunerna.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
- 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
- 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
- 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
- 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
- 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
- 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
- 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
- 3.1 Juridiska ärenden
- 3.2 Kommunal ekonomi
- 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
- 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
- 3.5 Informationssamhället
- 3.6 Svenska frågor
- 3.7 Internationell verksamhet
- 3.8 Samhälle och miljö**
- 3.9 Valfärd och bildning
- 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

[En handbok om ledning av kommunens beredskap](#) gavs ut på hösten 2020 och ett aktivt nätverk för säkerhet och kriställighet grundades. I nätverket ingår 270 medlemmar från 150 olika kommuner eller kommunorganisationer.

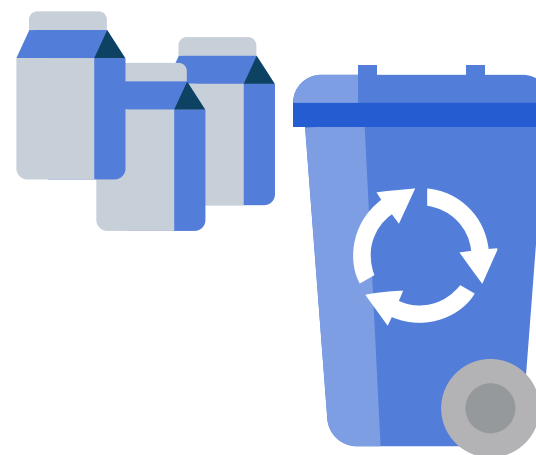
Utveckling av en lägesbild och stöd för klimatberedskap

Helhetsbilden av kommunernas beredskap inför klimatförändringen förtydligades genom Försörjningsberedscapscentralens och Kommunförbundets gemensamma projekt. Målet var att skapa en bättre kunskapsbas för intressebevakningen och praktiska verktyg för att stödja kommunernas klimatarbete. Utifrån en enkät till de kommunala aktörerna utarbetades en webbpublikation [Hur möter kommunerna klimatförändringen](#) för att utveckla beredskapsarbetet. Detta presenterades för de kommunala aktörerna på ett webbseminarium.

Kommunernas roll i revideringen av avfallslagen

Vid beredningen av ändringarna i avfallslagen lyckades man påverka arbetet så att förståelsen för kommunernas viktiga roll i

avfallshanteringen ökade. Kommunernas grundläggande ansvar för avfallshanteringen förblir oförändrat och kommunernas verksamhetsförutsättningar som anordnare av avfallshantering förbättras. Detta möjliggörs av samarbete mellan kommunerna och förpackningsproducenterna i fråga om insamling av förpackningsavfall, ökning av den avfallstransport som kommunen ordnar samt skärpta skyldigheter i fråga om separat insamling, vilka dock på lokal nivå kan anpassas till förhållandena i respektive område. Målet har varit att skapa klarhet i avfallshanteringen för boende så att kommuninvånarna i alla avfallshanteringsärenden huvudsakligen

ska kunna vända sig till en enda aktör, dvs. med den kommunala avfallsanläggningen.

Stöd för kommunernas naturvård

Kommunernas mångsidiga och effektiva naturvård har inte varit allmän känd. Tack vare Kommunförbundets aktiva verksamhet 2020, som utsågs till ett superår inom naturvården, gavs kommunernas betydande roll inom naturvården erkännande, vilket syntes i stödet för kommunernas naturvårdsinsatser. En historisk öppning till stöd för kommunernas naturarbete gjordes genom två projekt. Det ena var Miljöministeriets finansieringsprojekt KuntaHelmi för kommunernas naturvårdsarbete och det andra var finansieringen för nätverket Luontokunnat, som inrättats av Kommunförbundet och Finlands miljöcentral och som stöder kommunernas naturvårdsarbete. I fråga om det pågående projektet för revidering av naturvårdslagstiftningen tillsattes en egen underarbetsgrupp för kommunerna under ledning av Kommunförbundet. Kommunernas behov lyftes fram också i andra underarbetsgrupper för revideringen av naturvårdslagstiftningen. Särskilt beröm och genomslag fick Kommunförbundets utredning om kommunernas och landskapsförbundets behov och möjligheter att hantera naturdata.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning**
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

3.9 Velfärd och bildning

Stöd till kommuner och utbildningsanordnare under coronatiden

När coronakrisen började ökade undervisnings- och kulturenheten sin snabbkommunikation och dialog med kommunerna via sina nätverk. Som en ny verksamhetsform infördes snabba webinarier som stödde kommunerna genom att dela information och erbjuda en gemensam diskussionsplattform under pandemin. Samtidigt fick man information om ordnandet av tjänsterna och de utmaningar som framkommit på lokal nivå.

En nära dialog med kommunerna är viktig för intressebevakningen gentemot ministerierna. Kommunförbundets roll när det gäller att lyfta fram lokala utmaningar och att låta kommunerna få sin röst hörd framhävdes också i samband med beredningen av undantagslagstiftningen. Sålunda ökade och stärkte coronakrisen det arbete som görs tillsammans med enhetens nätverk på många sätt. Kommunerna gavs också en hel del råd och stöd i form av normala sakkunigtjänster. Behovet av anvisningar och tolkningar av bestämmelser var stort eftersom ministeriernas och Utbildningsstyrelsens anvisningar

blev fördröjda och de till en början upplevdes som svårtydda.

Reformen av scenkonsten tryggar det regionala utbudet och kommunernas investeringar

Arbetet med statsandelsreformen för konstinstitutioner utfördes i två olika arbetsgrupper under åren 2016–2020. Kommunförbundet medverkade i båda arbetsgrupperna. Riksdagen godkände lagen i slutet av 2020. Lagen träder i huvudsak i kraft i januari 2022. Kommunsektorn har involverats i reformarbetet bland annat via nätverket för kulturdirektörer, genom information i undervisnings- och kulturenhetens nyhetsbrev och på Kommunmarknaden samt genom en enkät om reformens förslag riktad till kommunerna.

För närvarande omfattas 57 teatrar och 28 orkestrar av statsandelar. Över hälften av orkestrarna är kommunala och likaså en stor del av teatrarerna då man också räknar med de aktiebolag och stiftelser som ägs av kommunerna. Kommunerna kan upprätthålla en verksamhetsenhet för scenkonst. I samband med reformen bibehölls upprätthållandet och finansieringen av scenkonst som frivillig för kommunerna.

I reformen tryggades statsandelsfinansieringen även i fortsättningen för kommunalt anknutna konstorganisationer, såsom stadsteatrar. Statsandelen beviljas etablerade verksamhetsutövare tills vidare. Nya aktörer kan i gengäld börja omfattas av systemet inledningsvis för en viss tid. Prognostiseringen av verksamheten på kommunnivå underlättas också av 3- och 6-åriga finansieringsplaner. Finansieringsplanen innehåller en uppskattning av antalet årsverken för vilka aktören får statsandel. När reformen träder i kraft år 2022 är anslaget för statsandelen totalt 13 miljoner euro större än nu (77 miljoner euro).

Den utvidgade läroplikten

Utvidgningen av läroplikten är en betydande utbildningspolitisk reform som träder i kraft redan år 2021. Representanter för Kommunförbundet deltog intensivt i beredningen av regeringspropositionen i den projektgrupp som beredde propositionen och i en större uppföljningsgrupp.

I beredningsskedet hade Kommunförbundet ett tätt samarbete med kommunerna och utbildningsanordnarna. Ärendena behandlades i flera av Kommunförbundets nätverk och vid medlemsmöten. Dessutom

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Valfärd och bildning**
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

ordnade Kommunförbundet webinarer och TEAMS-evenemang i anslutning till utvidgningen av läroplikten.

I beredningsarbetet betonade Kommunförbundet strukturella reformer som, om de genomförs på rätt sätt, bättre än nu kunde möjliggöra flexibla utbildningsvägar för unga och en väg till examen på andra stadiet. I samband med utvidgningen av läroplikten infördes också dessa strukturella reformer. Kommunförbundet anser att den nya utbildningen i övergångsskedet som handleder för examensutbildning är särskilt bra.

Rätten att fritt söka till utbildning på andra stadiet bevarades i reformen. Utbildningen på andra stadiet ska också framöver basera sig på ett tillstånd att ordna utbildning. Reformen innebar alltså inte någon skyldighet för kommunerna att ordna utbildning på andra stadiet. Avgiftsfria skolresor ordnas inom ramen för systemet med stöd för skolresor, vilket innebär att kommunerna och utbildningsanordnarna inte heller tillförts något ansvar för att ordna skolresor.

I fråga om kostnadseffekterna var Kommunförbundets uppskattning ca 10 miljoner euro högre än bedömningen av kostnadseffekterna i regeringens proposition. Kostnadseffekterna

och verkningsfullheten av den utvidgade läroplikten ska följas upp och bedömas genom en efterhandsutvärdering av lagstiftningen. På basis av utvärderingen ska nödvändiga ändringar göras i finansieringen och lagstiftningen om verksamheten.

Det första året inom nätverksprojektet Utbildning som tjänst – tillgången och tillgängligheten till utbildning

Genom nätverksprojektet Utbildning som tjänst (KOPA) söker man fungerande och ekonomiskt hållbara lösningar för att trygga tillgången och tillgängligheten till utbildning i allt mer heterogena kommuner.

Under det första projektåret definierade tretton KOPA-pilotgrupper sina egna regionala utmaningar och mål för arbetet. Vid regionala workshoppar strukturerade pilotgrupperna sina egna åtgärder utifrån de fastställda målen. För deltagarna ordnades två riksomfattande seminarier – det inledande seminariet gav underlag för projektarbetet och det andra fokuserade på distans- och nätundervisningens möjligheter inom den grundläggande utbildningen och på andra stadiet samt på samarbetet mellan kommunala beslutsfattare och tjänsteinnehavare.

Arbetet inom KOPA-projektet under 2020 resulterade i iakttagelser om deltagarnas vardagsmiljö och utmaningar samt synpunkter på hur anordnandet av utbildning kunde utvecklas på ett behovsorienterat sätt, framför allt med beaktande av trenderna i befolkningsutvecklingen. Kommunerna och utbildningsanordnarna önskar bland annat möjligheter att i större utsträckning än för närvarande utnyttja distansundervisning inom den grundläggande utbildningen, element som sporrar till samarbete och strukturer som främjar införandet av flexibla modeller. Kommentarer från KOPA-arbetet utnyttjades i Kommunförbundets utlåtande om utkastet till utbildningspolitisk redogörelse.

Projektets medfinansierare Undervisnings- och kulturministeriet har aktivt följt hur pilotgruppernas arbete framskrider och för projektet har det också ordnats gemensamma diskussioner för ministeriets representanter och pilotgrupperna.

Hållbara strukturer i den grundläggande utbildningen

Kommunförbundet har lyft fram de betydande konsekvenser som ett minskande antal barn har för ordnandet av kommunal grundläggande utbildning genom att tillsammans

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning**
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster

med kommuner och intressentgrupper inleda en granskning av hållbara strukturer inom den grundläggande utbildningen. Ordnan- det av grundläggande utbildning är en lagstadgad uppgift för kommunen. Krympande ålders- klasser påverkar på många sätt kommunernas förutsättningar för att ordna grundläggande utbildning. Kommunförbundet har beslutat att fortsätta arbetet med att ställa upp mer specifika mål och åtgärder under 2021.

Social hållbarhet

Som en del av Kommunförbundets försök med en ny verksamhetsmodell fortsatte den enhetsöverskridande gruppen Socialt håll- bara kommuner sitt fenomenbaserade och tvärsektorieella arbete. Under 2020 skapades på ett mångsidigt sätt åtgärder på olika nivåer för att uppnå effektmålet:

Kommunen har möjligheter och förmåga att både bygga upp och upprätthålla ett socialt hållbart samhälle genom att stärka kommun- invånarnas välmående och delaktighet samt genom att i en föränderlig omvärld förebygga social utsatthet och att denna utsatthet går i arv.

Åtgärderna riktades mot de utmaningar som berör ledningen av social hållbarhet, delak-

tigheten och de mest utsatta invånargrupperna samt kommunernas övriga utmaningar i fråga om social hållbarhet, samtidigt som medve- tenheten om ifrågavarande tema spreds mer allmänt. Man har strävat efter att närmare identifiera de utmaningar som är centrala för kommunerna (t.ex. servicekedjor, ledning). Olika dimensioner av social hållbarhet, såsom minskning av ojämlikhet, har aktivt lyfts fram i olika forum. Särskilt fokus har satts på coro- napandemins konsekvenser för den sociala hållbarheten och för välfärden på lång sikt. Ett nytt perspektiv under 2020 var att införliva också jämställdhets- och likabehandlingsar- betet under temat social hållbarhet. I fråga om helheten samarbetade man intensivt med Kommunförbundets övriga centrala teman (t.ex. projektet Staden i fokus, Nätverket för kommu- nala demokrati samt temat hållbar utveckling). Kundperspektivet stärktes vid den rundabords- diskussion som ordnades för kommunerna i maj. Arbetet med att utarbeta en åtgärdshelhet fortsätter när försöket med en ny verksamhets- modell uppdateras 2021.

Främjande av välfärd

Främjandet av välfärden och ledningen av detta stärktes ytterligare i kommunerna under 2020, och coronapandemin lyfte i sin helhet fram kommuninvånarnas välfärd på ett nytt sätt.

Även i samband med beredningen av social- och hälsovårdsreformen stärktes infallsvinkeln på främjandet av välfärden och de förebyggande tjänsterna, och Kommunför- bundets synpunkter blev väl beaktade. I fråga om främjandet av välfärden ordnades under året flera evenemang som i stor utsträckning sammanförde kommunerna. Till de viktigaste av dem hörde evenemangsserien [hyte-treffit](#), ett digitalt forum kring främjandet av hälsa och välfärd som genomförs i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd THL, samt det årliga [Kuntien hyvinvointiseminaari](#) (kommu- nernas välfärdsseminarium), som ordnades i maj och som samlade rekordmånga över 420 åhörare. Kommunförbundet deltog också starkt i flera projekt och nationella arbetsgrupper där främjandet av kommuner- nas välfärd stod i centrum (bl.a. projektet [SOWELLUS](#), arbetsgruppen ”Paikallisen turvallisuustyön uudistamistarpeet” med fokus på ändringsbehov inom lokalt säker- hetsarbete, och arbetsgruppen kring välfärd ur kosten [Ravitsemuksella hyvinvointia](#)). Kommunernas kunskapsbaserade ledning inom hälsa och välfärd stärktes bland annat genom utvecklingen av det viktigaste verk- tyget för välfärdsledarskap [den elektroniska välfärdsberättelsen](#) och på så sätt tryggades en omfattande användning av den (licens i ca 90 % av kommunerna). En kartläggning

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster**

av läget och utmaningarna i fråga om den kunskapsbaserade ledningen inom hälsa och välfärd genomfördes också med hjälp av en separat [utredning](#). Användningen av en förhandsbedömning av konsekvenserna av olika beslut fick en allmän spridning som ett centralt verktyg för främjandet av välfärd, och kommunerna fick stöd i ibruktagandet genom olika evenemang och utbildningar.

3.10 Social- och hälsovårdstjänster

Intressebevakning i vårdreformen med hela Kommunförbundets samverkan

Social- och hälsovårdsreformen präglade hela Kommunförbundets intressebevakning och i stor utsträckning även annan verksamhet år 2020. Vid beredningen av det omfattande lagpaketet för reformen utnyttjades tyvärr inte kommunernas och Kommunförbundets sakkunskap nämnvärt. När det över 1 200 sidor långa lagutkastet skickades ut på remiss i juni, meddelade Kommunförbundet via flera kanaler de första observationerna om lagpaketet som var av betydelse för kommunerna.

Remissberedningen av lagpaketet gjordes i augusti–september 2020 i brett inkluderande samarbete med olika kommun- och substan-

snätverk. Kommunförbundet erbjöd medlemmarna en samarbetsplattform och konkret stöd för kommunernas egna ställningstaganden. När regeringens proposition lämnades till riksdagen före jul 2020, inleddes förberedelserna inför hörande av riksdagen under våren 2021.

Kommunförbundets försök med en ny verksamhetsmodell har visat vad den duger till i intressebevakningen inom vårdreformen och sporrat till fortsatt utveckling och användning av modellen även i större utsträckning. Arbetsgruppen Kommunerna och vårdreformen har bedrivit omfattande samarbete mellan sakkunniga från Kommunförbundets olika enheter och därtill har städer och kommuner i stor utsträckning involverats i den gemensamma intressebevakningen inom vårdreformen via kommuntypsnätverk samt sakkunnignätverk i substansfrågor.

Personaldimensioneringen inom äldreomsorgen föremål för intressebevakning

Kommunförbundet deltog i reformen av äldreomsorgslagen och försökte i ett svårt intressebevakningsklimat påverka lagändringen i en för kommunerna positiv riktning. En personaldimensionering på 0,7 anställda

per klient föreskrevs för serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig institutionsvård för äldre.

Kommunförbundet bidrog framgångsrikt till att reformen träder i kraft stegvis, och slutgiltigt i början av år 2023. Kommunförbundets uppskattade kostnaderna för höjningen av personaldimensioneringen till 228 miljoner euro per år.

Genom Kommunförbundets intressebevakning lyckades man skapa realism i bedömningen av lagförslagets kostnadseffekter så att ministeriets ursprungliga uppskattning på 70 miljoner euro höjdes med 137 miljoner euro på 2023 års nivå och med 195 miljoner euro på 2024 års nivå.

Kommunförbundet har utöver de ekonomiska konsekvenserna av personaldimensioneringen också lyft fram lagens personalkonsekvenser och problemen med tillgången på personal. Dimensioneringen inom serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig institutionsvård innebär ett behov av över 5 000 nya vårdare. Reformen av äldreomsorgslagen fortsätter år 2021 och kan ytterligare öka det lagstadgade antalet anställda inom äldreomsorgen och därigenom öka problemen med tillgången.

- 1 VERKSTÄLLANDE
DIREKTÖRENS HÄLSNING
- 2 KOMMUNFÖRBUNDETS
STRATEGI, OMSTRUKTURERING
OCH RESURSER
  - 2.1 Vår strategi: Kommunernas
inflytelserika partner
  - 2.2 Högprioriterade strategiska
åtgärder år 2020
  - 2.3 Omstruktureringen av organi-
sationen förenhetligade
ledningen
  - 2.4 Konceptet Tillsammans för
hela kommunsektorn
  - 2.5 Personalen en resurs
i förnyelsen
  - 2.6 Kundrelationer och
kontaktnät
  - 2.7 Kommunförbundets ekonomi
- 3 VERKSAMHETENS FRÄMSTA
RESULTAT OCH EFFEKTER
2020
  - 3.1 Juridiska ärenden
  - 3.2 Kommunal ekonomi
  - 3.3 Livskraft, näringar och
sysselsättning
  - 3.4 Kommunutveckling,
demokrati och ledning
  - 3.5 Informationssamhället
  - 3.6 Svenska frågor
  - 3.7 Internationell verksamhet
  - 3.8 Samhälle och miljö
  - 3.9 Velfärd och bildning
  - 3.10 Social- och hälsovårds-
tjänster**

Programmet Lastensuojelutunti – utvecklingen av serviceverksamheten fortsätter

Kommunernas servicebehov i anslutning till barnskyddet har ökat under de senaste åren. Kommunförbundet har svarat på kommunernas behov med hjälp av det nya programmet Lastensuojelutunti ("Barnskyddstimmen"), som inleddes hösten 2020. Målet är att förbättra och förnya Kommunförbundets serviceverksamhet samt att stärka en god tillämpning av barnskyddslagen och yrkespraxisen på fältet.

I programmet går man interaktivt igenom aktuella frågor på barnskyddsområdet. Kommunerna kan skicka in frågor och önskemål om teman att behandla. Deltagarna kan också delta i diskussionen genom att kommentera eller skicka in tilläggsfrågor under timmens gång.

I programmet besvaras de frågor som kommunerna skickat in på förhand och temana diskuteras. På programmets webbplats läggs också ut material om behandlade teman som stöd för kommunernas verksamhet. För att öka genomslagskraften för programmet Lastensuojelutunti fattades i slutet av 2020

ett beslut om att övergå från Teams till Kunta-TV:s sändningar och upptagningar.

Utöver kommunernas barnskyddspersonal har också privata serviceproducenter, lärare inom socialvård och socialt arbete samt tillsynsmyndigheter deltagit i programmet. Programmet har totalt haft hundratals deltagare.

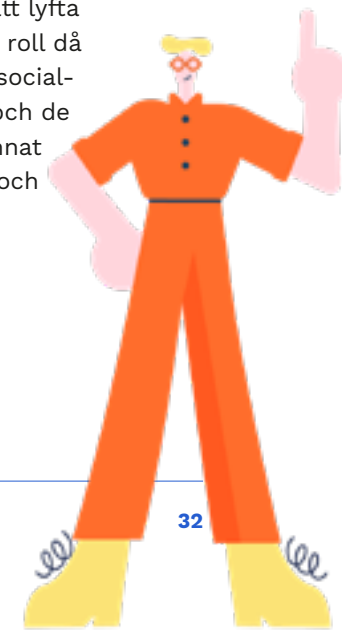
AKUSTI som forum för gemensam påverkan inom social- och hälsovårdens IKT

Det regionala och kommunala samarbetsforumet för informationsförvaltning inom social- och hälsovården (AKUSTI) publicerade i juni en nationell lägesbild av klient- och patientdatasystemen. Lägesbilden ger konkreta verktyg för beslutsfattandet i reformen av social- och hälsovårdens informationssystem. En utveckling av informationssystemen inom social- och hälsovården har ansetts vara viktig för att vårdreformen ska lyckas, eftersom det gör det möjligt att öka kostnadseffektiviteten och stödja uppnåendet av de centrala målen för reformen.

För att social- och hälsovårdsreformen ska lyckas måste också IKT-lösningarna lyckas.

I AKUSTI-nätverket gjordes ett betydande gemensamt påverkansarbete under remissbehandlingen av social- och hälsovårdsreformen hösten 2020. Vid nätverksmötena behandlades lagförslaget och nätverkets aktörer inkluderade i sina egna utlåtanden de gemensamt övervägda ställningstaganden som behandlats vid mötet. I utlåtandena lyftes IKT-perspektivet fram på bred front bland annat också i fråga om utnyttjandet av digitaliseringen och framhävdandet av betydelsen av nationella lösningar i förenhetligandet av välfärdsområdenas verksamhetsmodeller och informationssystem. Likaså framhövdes den nationella samutvecklingen av registrering som en nödvändig förutsättning för informationsledning.

AKUSTI producerade en [video för de kommunala beslutsfattarna](#) som publicerades i början av 2020. Syftet med videon är att lyfta fram den kommunala beslutsfattarens roll då man fattar beslut om utvecklingen av social- och hälsovårdens informationsteknik och de investeringar som den kräver, bland annat beslut om förenhetligandet av klient- och patientdatasystemen.

Kommunförbundet årsberättelse 2020

Helsingfors 2021

**KOMMUN
FÖRBUNDET**